

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2021-71-10>

УДК 657.37:334.012.64

Банера Н.П.

кандидат економічних наук, доцент,
Львівський інститут економіки і туризму

Гелей Л.О.

кандидат економічних наук, доцент,
Львівський інститут економіки і туризму

Banera Nadiia, Heley Lyudmila

Lviv Institute of Economy and Tourism

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНФОРМАТИВНОСТІ ПОКАЗНИКІВ

FINANCIAL STATEMENTS OF SMALL ENTERPRISES: ASSESSMENT AND WAYS TO INCREASE THE INFORMATIVENESS OF INDICATORS

У статті проведено дослідження процесів формування показників фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва, результати якого дають змогу стверджувати, що у цілому вони задовольняють інформаційні потреби користувачів України. Проте строга регламентація статей звітності не забезпечує її інформативності, особливо в умовах широкої альтернативи вибору складу й змісту звітних форм, регламентованих різними нормативними документами. Методика підготовки інформації для відображення у звітах не повинна містити особливостей вибраної системи оподаткування, а має бути єдиною і відповідати вимогам стандартів бухгалтерського обліку з метою забезпечення можливості трансформації у формат Міжнародних стандартів фінансової звітності. Для підвищення інформативності запропоновано внести зміни до складу фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва – Додаток до форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» «Звіт про результати фінансової діяльності для груп користувачів».

Ключові слова: суб'єкт малого підприємництва, фінансова звітність, користувачі звітності, інформативність звітності, фінансові коефіцієнти.

В статье проведено исследование процессов формирования показателей финансовой отчетности субъектов малого предпринимательства, результаты которого позволяют утверждать, что в целом они удовлетворяют информационные потребности пользователей Украины. Однако строгая регламентация статей отчетности не обеспечивает ее информативности, особенно в условиях широкой альтернативы выбора состава и содержания отчетных форм, регламентированных различными нормативными документами. Методика подготовки информации для отражения в отчетах не должна содержать особенностей выбранной системы налогообложения, а должна быть единой и соответствовать требованиям стандартов бухгалтерского учета с целью обеспечения возможности трансформации в формат Международных стандартов финансовой отчетности. Для повышения информативности предложено внести изменения в состав финансовой отчетности субъектов малого предпринимательства – Приложение к форме № 2-м «Отчет о финансовых результатах» «Отчет о результатах финансовой деятельности для групп пользователей».

Ключевые слова: субъект малого предпринимательства, финансовая отчетность, пользователи отчетности, информативность отчетности, финансовые коэффициенты.

The role of financial and economic information as a system of financial indicators is determined by the impact on the rationale and decision-making of users. It is the financial statements that provide a significant amount of information about the structure of economic assets and their sources, as well as the results of financial and economic activities. The main purpose of financial reporting is to meet the information needs of a wide range of entities that have business relationships. The main requirement for financial reporting, which determines the totality of all the main qualitative characteristics, is that the reporting was useful to its users. The results of the study of the processes of formation of indicators of financial reporting of small businesses allow us to say that in general they meet the information needs of users in Ukraine. However, strict regulation of reporting items does not ensure its informativeness, especially in the context of a broad alternative to the choice of composition and content of reporting forms regulated by various regulations. We suggest in the forms of the Balance Sheet and the Statement of financial results not to allow articles in which the information is formed without observance of principles of drawing up the financial reporting. The methodology of preparation of information for reflection in the reports should not contain the features of the chosen system of taxation, but should be uniform and meet the requirements of accounting standards in order to ensure the possibility of transformation into the format of International Financial Reporting Standards. In order to increase information, it is proposed to make changes to the financial statements of small businesses – Appendix to the form № 2nd «Report on financial results» –

«Report on financial results for user groups», which based on the calculation of financial ratios, which will allow specific groups of users of financial statements to obtain relevant information about the financial condition of the enterprise, its financial stability, liquidity and solvency, business activity, profitability, etc.

Key words: *small business entity, financial statements, users of reporting, informative reporting, financial ratios.*

Постановка проблеми. Роль фінансово-економічної інформації як системи фінансових показників визначається впливом на обґрунтування і прийняття рішень користувачів. Саме фінансова звітність надає у скомпонованому вигляді значний обсяг інформації про структуру господарських засобів і їх джерел, а також результати фінансово-господарської діяльності. Основне призначення фінансової звітності – задовольнити інформаційні потреби достатньо широкого кола суб'єктів, які мають господарські взаємовідносини. Головна вимога до фінансової звітності, яка визначає сукупність усіх основних якісних характеристик, полягає у тому, щоб звітність була корисною для її користувачів. Інформація, представлена у фінансовій звітності, повинна бути наділена властивостями, які б давали змогу її аналізувати, з подальшим прийняттям ефективних рішень.

Користувачі фінансових звітів мають різнобічні інтереси та різну природу зацікавленості, а наведена в ній інформація і форма подачі мають бути такими, щоб задовольняти всі їхні аналітичні потреби.

На здатність до аналізу впливає не лише сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності, а й її форма та періодичність, тому необхідно здійснювати заходи з підвищення інформативності фінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз фахових джерел показав, що сьогодні приділяється увага цьому питанню, але здебільшого рекомендації спрямовані на підприємства, які складають звіти у повному обсязі, а малим підприємствам приділяється недостатньо уваги у цьому напрямі.

Так, В. Матрєсова [1] зазначає, що сучасний методологічний потенціал стандартизованої фінансової звітності не дає змоги сформувати надійний аналітичний інструментарій оцінки вартості підприємства. Облік, звітність, аудит, а відповідно, й аналіз фінансової звітності повинні ґрунтуватися на єдиних принципах і надавати діловим партнерам таку інформацію про майновий та фінансовий стан суб'єкта господарювання, яка б була зрозумілою, зіставною, суттєвою та надійною.

У ракурсі даного дослідження Я. Шеверя [2] доводить, що аналіз чинної системи нормативно-правового регулювання фінансової звітності в Україні дає змогу стверджувати, що її можна визначити як один із додаткових резервів підвищення ролі та інформативності фінансової звітності у процесі прийняття рішень.

О. Боярова і Н. Кузик [3] обґрунтовують, що запропонований розподіл звітності для малих підприємств на дві категорії лише ускладнює обліковий процес і не виконує основні завдання щодо призначення фінансової звітності. Необхідно всім малим підприємствам

подавати звітність, сформовану за єдиною методологією. Саме на підставі даних фінансової звітності можна оцінити майновий стан, результати діяльності та економічний потенціал суб'єкта господарювання, приймаючи ефективні управлінські рішення.

Отже, погляди авторів різнобічні. Існує думка, що національні положення не можуть забезпечити якісного ведення бухгалтерського обліку, а тому й фінансової звітності. Водночас Н. Чебанова [4] зазначає, що підприємствам необхідно привести інформаційну базу – фінансову звітність – у відповідність до вимог стандартів обліку. Це допоможе здійснювати ефективне стратегічне управління фінансово-економічною діяльністю підприємств.

Таким чином, строга регламентація статей звітності суб'єктів малого підприємництва призводить до викривлення представленої інформації, тому рекомендації щодо заповнення звітності мають роз'яснювати методологічні процедури, а не встановлювати саму форму. Розроблення таких рекомендацій з одночасною ліквідацією суворої регламентації статей і їх змісту буде кроком до можливості в подальшому переведення всіх суб'єктів господарювання на звітність відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності, тому є сенс у більш ретельному розгляді застосовуваних облікових підходів до об'єктів бухгалтерського обліку: активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат із метою формування якісної системи бухгалтерського обліку, а отже, і фінансової звітності.

Мета статті полягає в оцінці показників фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва та обґрунтуванні необхідності використання додатка до фінансової звітності конкретними групами її користувачів, що забезпечить можливість отримання інформації про фінансовий стан, рівень незалежності від зовнішніх джерел, заборгованості тощо.

Виклад основного матеріалу. Кількість інформації, яку конкретний користувач отримує з документа, прийнято називати інформативністю документа.

Користувачів фінансової звітності можна поділити на дві групи: внутрішні – менеджмент різних рангів підприємства, працівники бухгалтерії та інших служб і зовнішні – потенційні інвестори, кредитори, постачальники, державні органи, які мають різнобічні інтереси та різну природу зацікавленості, а представлена в них інформація і форма її подання повинні бути такими, щоб задовольняти їхні аналітичні потреби (табл. 1).

Варто зазначити, що фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва, як і інших підприємств, орієнтована здебільшого на зовнішнього користувача, оскільки внутрішній споживач має змогу отримувати її в разі необхідності й із інших джерел бухгалтерського обліку.

Інтереси суб'єктів у результатах фінансового аналізу господарюючого суб'єкта

Аспект фінансового аналізу	Група суб'єктів аналітичної інформації					
	Власники, акціонери, інвестори	Менеджери	Податкові органи	Органи статистики	Партнери, конкуренти	Фінансово-кредитні установи
Оцінка достовірності, якості й надійності інформації	+	+	+	+	–	+
Аналітична оцінка ліквідності активів	+	+	–	–	+	+
Оцінка платоспроможності	+	+	+	–	+	+
Оцінка потенціалу операційної діяльності	+	+	+	–	–	+
Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів	+	+	–	–	+	+
Оцінка фінансової стійкості	+	+	+	–	+	+
Оцінка інвестиційної привабливості	+	+	+	+	+	–
Кредитоспроможність	+	+	–	–	–	+
Дивідендна політика	+	+	–	–	–	–
Оцінка фінансового ризику	+	+	–	–	–	+

Джерело: складено авторами

Разом із цим фінансова звітність необхідна власникам невеликих фірм для поточного аналізу фінансово-господарської діяльності. Навіть на найменших підприємствах, які працюють на місцевих ринках, важко з'ясувати причини зниження прибутків в окремі звітні періоди без усебічного аналізу господарської та фінансової діяльності, який неможливо провести без вивчення динаміки показників активів і пасивів підприємства, його доходів і витрат, які є показниками фінансової звітності [5].

Важливим напрямом організації економічної роботи суб'єктів малого підприємництва є оцінювання їхнього фінансового стану за інформацією Балансу і Звіту про фінансові результати. Головна мета аналізу фінансових звітів – оцінити результати та ефективність функціонування підприємства за звітний період і в динаміці, своєчасно виявляти й усувати недоліки у підприємницькій діяльності, знаходити резерви поліпшення фінансового стану. Найбільш розповсюдженими методичними прийомами фінансового аналізу є горизонтальний і вертикальний аналіз інформації балансу, а також розрахунок відносних показників структури, динаміки та структурної динаміки. При цьому існують різні варіанти побудови системи абсолютних і відносних оціночних показників, що потребує їх уточнення з урахуванням масштабу бізнесу (великий, середній, малий) та інформаційного забезпечення розрахунку [6].

Сьогодні суб'єкти малого підприємництва можуть формувати показники фінансової звітності, керуючись правилами, які визначені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [7], Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» [8], Міжнародним стандартом фінансової звітності для малих та середніх підприємств [9].

Порівняємо зміст статей балансів, які за вимогами НП(С)БО мають право складати суб'єкти малого підприємництва (табл. 2).

Отже, аналіз структури форм балансу, які можуть бути вибрані суб'єктами малого підприємництва, дає можливість зазначити, що перші два розділи активу «Необоротні активи» та «Оборотні активи» наявні, виняток становить третій розділ «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття», який відсутній у звіті мікропідприємств, і, крім того, у НП(С)БО 25 відсутні згадки про те, де мікропідприємствам слід відображати такі активи у разі наявності.

Слід зазначити, що інформація, представлена у формах № 1, № 1-м та № 1-мс, не буде порівняльною, оскільки вона не формується на єдиних методологічних засадах. Відмінність у цих звітах полягає у тому, що у скороченому за показниками звіті ф. № 1-м відбувається об'єднання низки статей в одну. Водночас суми, наведені у статті «Інші необоротні активи» у формі № 1-мс, відрізнятимуться за змістом від однойменних в інших формах, оскільки інформація про активи в ній відображатиметься за первісною вартістю, а в інших – за справедливою чи амортизованою собівартістю щодо фінансових інвестицій, за залишковою – щодо інших малоцінних необоротних активів тощо.

Аналогічна ситуація у складі статей другого розділу «Оборотні активи». Особливої уваги потребує стаття «Поточна дебіторська заборгованість» у ф. № 1-мс, оскільки тут вона відображається за фактичною собівартістю, а отже, резерв сумнівних богів не передбачено. Окрім того, стандартом передбачається у цій статті спрощеного балансу висвітлення заборгованості засновників із формування статутного капіталу. На нашу думку, це неприпустимо: інформація про стан розрахунків з учасниками повинна відображатися виключно у межах розділу «Власний капітал» пасиву балансу.

Зміст та структура активу балансу суб'єктів малого підприємництва відповідно до НП(С)БО

НП(С)БО 1	НП(С)БО 25	
	Фінансова звітність малого підприємства	Фінансова звітність мікропідприємства
Нематеріальні активи	Нематеріальні активи	Основні засоби
Основні засоби	Основні засоби	
Інвестиційна нерухомість		
Незавершені капітальні інвестиції		
Довгострокові біологічні активи		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	Довгострокові фінансові інвестиції	Інші необоротні активи
Інші фінансові інвестиції		
Довгострокова дебіторська заборгованість		
Відстрочені податкові активи		
Інші необоротні активи		
Запаси	Запаси	Запаси
Поточні біологічні активи	Поточні біологічні активи	Поточна дебіторська заборгованість
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: з бюджетом	Дебіторська заборгованість за розрахунками: з бюджетом	
у тому числі з податку на прибуток	у тому числі з податку на прибуток	
за виданими авансами	Інша поточна дебіторська заборгованість	
Інша поточна дебіторська заборгованість	Інша поточна дебіторська заборгованість	
Гроші та їх еквіваленти	Гроші та їх еквіваленти	Гроші та їх еквіваленти
Поточні фінансові інвестиції	Поточні фінансові інвестиції	Інші оборотні активи
Витрати майбутніх періодів	Витрати майбутніх періодів	
Інші оборотні активи	Інші оборотні активи	
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	Розділ відсутній

Джерело: складено авторами

Слід звернути увагу на те, що залишки готової продукції оцінюються за ціною реалізації за вирахуванням непрямих податків, витрат на збут і суми очікуваного прибутку, а залишок незавершеного виробництва – за матеріальними витратами і витратами на оплату праці. Така ситуація вказує на порушення низки принципів ведення бухгалтерського обліку: історичної (фактичної) собівартості, обачності.

Така невідповідність діючим стандартам впливає і на достовірність, зіставність, доступність показників пасиву балансу (табл. 3).

Дані, представлені у табл. 3, свідчать, що зміст та структура пасиву балансу суб'єктів малого підприємництва, відповідно до НП(С)БО, не дають змоги формувати зіставну інформацію щодо пасивів так, як і щодо активів таких підприємств. Порівнюваною вона є за розділами у формах № 1 та № 1-м. Звіт за формою № 1-мс не лише відрізняється структурою, кількістю розділів, а й методикою відображення об'єктів обліку, не відповідає принципам ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Водночас автори, які досліджують питання фінансового аналізу на підставі звітів, складених за формами № 1-м та № 1-мс, рекомендують використовувати такі дані. Так, Ю. Тютюнник та С. Тютюнник зазначають,

що, відповідно до П(С)БО 25, суб'єкти малого підприємництва складають фінансові звіти у двох варіантах, що включають Баланс (форми № 1-м і № 1-мс) і Звіт про фінансові результати (форми № 2-м і № 2-мс). Незважаючи на скорочений перелік статей цих форм, їхні аналітичні можливості щодо оцінювання фінансово-економічного стану малих підприємств досить широкі. Зокрема, за системою відносних показників (коефіцієнтів) пропонується проводити комплексний аналіз майнового стану, фінансової стійкості, платоспроможності, ділової активності, ефективності витрат і капіталу [6].

Уважаємо, що така думка обґрунтовується відсутністю інформації щодо застосовуваних оцінок під час складання звітності через порушення якісної характеристики – доступності. Під одними й тими ж назвами приховано різне інформаційне наповнення.

Аналогічна ситуація склалася і навколо Звіту про фінансові результати суб'єктів малого підприємництва. Н. Курдіяшко та Н. Маркова вказують, що внаслідок неповних та непослідовних змін у нормативних документах, виникла низка суперечностей у процесі організації обліку доходів, витрат та фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва, що може призвести до формування необ'єктивної інформації

Зміст та структура пасиву балансу суб'єктів малого підприємництва відповідно до НП(С)БО

НП(С)БО 1	НП(С)БО 25	
	Фінансова звітність малого підприємства	Фінансова звітність мікропідприємства
Зареєстрований (пайовий) капітал	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал
Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	
Додатковий капітал		
Резервний капітал	Резервний капітал	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
Неоплачений капітал	Неоплачений капітал	Інформація про заборгованість власників відображається у складі активу балансу (стаття «Поточна дебіторська заборгованість»)
Вилучений капітал		
Відстрочені податкові зобов'язання	Сальдо рахунків 17 «Відстрочені податкові активи» і 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» підлягає згортанню взаємною кореспонденцією цих рахунків із відображенням різниці на рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	Стаття відсутня
Довгострокові кредити банків	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення
Інші довгострокові зобов'язання		
Довгострокові забезпечення		
Цільове фінансування		
Короткострокові кредити банків	Короткострокові кредити банків	Короткострокові кредити банків
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	
товари, роботи, послуги	товари, роботи, послуги	товари, роботи, послуги
розрахунками з бюджетом	розрахунками з бюджетом	розрахунками з бюджетом
у тому числі з податку на прибуток	у тому числі з податку на прибуток	Стаття відсутня
розрахунками зі страхування	розрахунками зі страхування	розрахунками зі страхування
розрахунками з оплати праці	розрахунками з оплати праці	розрахунками з оплати праці
Поточні забезпечення	На виплату відпусток відображають у складі довгострокових	На виплату відпусток відображають у складі довгострокових
Доходи майбутніх періодів	Доходи майбутніх періодів	Стаття відсутня
Інші поточні зобов'язання	Інші поточні зобов'язання	Інші поточні зобов'язання
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	Розділ відсутній

Джерело: складено авторами

про результати їхньої діяльності. Раніше результати діяльності суб'єктів малого підприємництва визначалися на основі класифікації витрат за економічними елементами, тепер в основу структури звіту покладено розподіл витрат за видами діяльності, що наближено до Податкового кодексу України. Показники фінансових результатів, що формуються за даними оновленої звітності, значно відрізняються від показників, що визначалися за даними звітності суб'єктів малого підприємництва (ф. № 2-м, № 2-мс) за період подання до II кварталу 2011 р. [10].

Дійсно, у даному звіті малі підприємства тепер не розкривають інформацію про адміністративні витрати, витрати на збут, відсутні дані про фінансові доходи і витрати. Таким чином, із представлених даних неможливо визначити суму витрат чи доходів від

основної діяльності підприємства, фінансової чи інвестиційної. Важливою втратою інформативності звіту вважаємо також відсутність елементів операційних витрат (табл. 4).

Слід зазначити, що методика заповнення Звіту про фінансові результати відповідно до НП(С)БО 25 для малих та мікропідприємств значно різниться. Так, перші під час визнання доходів і витрат керуються П(С)БО, тоді як другі – Податковим кодексом. Тому навіть у тих статтях, які, на перший погляд, мають однакову назву, міститься інформація, сформована за різними правилами оцінки та визнання доходів і витрат.

Водночас, є, на наше переконання, слушна думка, що спрощення та скорочення обліку суб'єкта малого підприємництва можливі до певної межі, яка забезпечує виконання його інформаційної та контрольної

Зміст та структура Звіту про фінансові результати суб'єктів малого підприємництва відповідно до НП(С)БО 25

Фінансова звітність малого підприємства	Фінансова звітність мікропідприємства
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	
Інші операційні доходи	Інші доходи
Інші доходи	
Разом доходи	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	
Інші операційні витрати	Інші витрати
Інші витрати	
Разом витрати	
Фінансовий результат до оподаткування	
Податок на прибуток	
Стаття відсутня	Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування – відображається різниця між витратами і доходами, які не визнаються витратами або доходами Податковим кодексом України та не відображені у складі витрат і доходів в інших статтях
Чистий прибуток (збиток)	

Джерело: складено авторами

функцій. У зв'язку із цим суб'єкти малого підприємництва повинні керуватися вимогами практично всіх затверджених національних стандартів бухгалтерського обліку, а не лише П(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність».

Отже, проведений аналіз форм звітності суб'єктів малого підприємництва вказує на низький рівень можливої її інформативності. На практиці така ситуація поглиблюється проблемами якості сформованої інформації, низьким рівнем мотивації облікових працівників до складання фінансових звітів високого рівня, необхідністю, низьким професіоналізмом тощо.

Питання вдосконалення звітності посідає особливе місце як у діяльності малих підприємств, так і для державних органів загалом, що характеризується проблемою відсутності чіткої та правильної системи формування базових даних, адже значення звітності полягає у тому, вона є основою для розрахунків господарського і фінансового стану підприємства.

У зв'язку із цим науковцями розробляються методики оцінки достовірності даних у фінансовій звітності. Пропонується здійснювати її у такі етапи: отримання фінансової звітності, огляд фінансової звітності, розрахунок відносних величин, аналіз кожної окремої статті фінансової звітності, співставлення форм фінансової звітності, розрахунок якісних показників діяльності підприємства. Завдання аналітика – своєчасно отримати існуючу фінансову звітність та провести її огляд – експертизу, розрахувати відносні величини, проаналізувати кожну статтю звітності, знайти взаємозв'язки та розрахувати показники [4]. Така методика дійсно виправдана за умов високої кваліфікації особи, яка здійснює даний аналіз, та наявності даних щодо застосовуваної облікової політики, але, на жаль, форма спрощеної фінансової звітності не передбачає її оприлюднення.

Важливим напрямом організації економічної роботи суб'єктів малого підприємництва є оцінювання їхнього фінансового стану за інформацією Балансу і Звіту про фінансові результати. Головна мета аналізу фінансових звітів – оцінити результати та ефективність функціонування підприємства за звітний період і в динаміці, своєчасно виявляти й усувати недоліки у підприємницькій діяльності, знаходити резерви поліпшення фінансового стану [6].

Форма Звіту про фінансові результати, складена відповідно до вимог Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність», дає можливість отримати інформацію щодо структури доходів та витрат для визначення прибутковості і рентабельності діяльності підприємства. Уважаємо, що необхідно розробити додаток до фінансової звітності малих підприємств залежно від мети та груп користувачів цієї інформації (табл. 5).

Особливість розробленого додатку до фінансової звітності «Звіт про результати фінансової діяльності для груп користувачів» полягає у тому, що визначено перелік загальних коефіцієнтів, які вказують на фінансовий стан підприємства та є актуальними для конкретних груп користувачів (інвесторів, менеджерів, власників, органів місцевої влади, громадськості тощо). Пропонована звітність дасть можливість отримувати лише ті показники, які реально оцінюють стан наявного майна, рівень прибутковості, співвідношення залучених та власних коштів тощо.

Висновки. Дослідження форм фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва засвідчило, що строга регламентація статей звітності не забезпечує її інформативності, особливо в умовах широкої альтернативи вибору складу й змісту звітних форм, регламентованих різними нормативними документами. Пропонуємо у формах Балансу та Звіту про фінансові результати не

**Звіт про результати фінансової діяльності для груп користувачів
(Додаток до форми № 2-м «Звіт про фінансові результати»)
за _____ 20__ р.**

Показники	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Менеджери та працівники підприємства			
Коефіцієнт ліквідності			
Коефіцієнт прибутковості			
Коефіцієнт заборгованості			
Коефіцієнт фінансової незалежності			
Акціонери та потенційні інвестори			
Рентабельність власного капіталу			
Прибуток на акцію			
Сума дивідендів на акцію			
Коефіцієнти прибутковості			
Коефіцієнт реінвестування			
Позичальники (банків, покупців облигацій)			
Коефіцієнт структури капіталу			
Коефіцієнти фінансової незалежності			
Державні та місцеві органи влади			
Рентабельність власного капіталу			
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації			
Громадськість			
Коефіцієнт стійкості економічного зростання			
Період окупності капіталу			
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)			

Джерело: складено авторами

допускати статей, інформація в яких сформована без дотримання принципів складання фінансової звітності. Методика підготовки інформації для відображення у звітах не повинна містити особливостей вибраної системи оподаткування, а має бути єдиною і відповідати вимогам стандартів бухгалтерського обліку з метою забезпечення можливості трансформації у формат Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Для підвищення інформативності фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва запропоновано внести зміни до її складу – Додаток до форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» «Звіт про результати фінансової діяльності для груп користувачів», що дасть можливість конкретним групам користувачів отримати актуальну інформацію про фінансовий стан підприємства.

Список літератури:

1. Матросова В.О. Аналіз інформативності фінансової звітності підприємств. *Вісник Національного технічного університету «ХПИ». Технічний прогрес і ефективність виробництва*. 2011. № 25. С. 165–168.
2. Шеверя Я.В. Регулювання та якість фінансової звітності в Україні. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз»*. 2014. Вип. 1. С. 302–316.
3. Боярова О.А., Кузик Н.П. Особливості формування фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2017. № 168. С. 295–300.
4. Чебанова Н.В. Інформаційна база підприємств: проблеми достовірності та надійності. URL : <http://eprints.kname.edu.ua/32239/1/75.pdf> (дата звернення: 20.12.2020).
5. Охрамович О.Р. Теоретичні і практичні аспекти формування облікової політики підприємств в сучасних умовах господарювання. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 5(143). С. 190–194.
6. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. Аналітичні можливості інформації спрощеного фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/190.pdf> (дата звернення: 20.12.2020).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України в редакції від 23.07.2019. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1395393134969466> (дата звернення: 22.12.2020).
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : Наказ Міністерства фінансів України в редакції від 23.07.2019. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1395393134969466> (дата звернення: 22.12.2020).

9. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств. URL : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=394683&cat_id=393571 (дата звернення: 22.12.2020).

10. Курдіяшко Н.П., Маркова Н.М. Проблемні питання обліку формування фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва. *Науковий вісник ЧДІЕУ. Серія 1. Економіка*. 2012. № 2(14). С. 154–160.

References:

1. Matrosova V.O. (2011) Analiz informatyvnosti finansovoyi zvitnosti pidpryyemstv [Analysis of informativeness of financial statements of enterprises]. *Visnyk Nats. tekhn. un-tu «KHPI», temat. vyp.: Tekhnichnyy prohres i efektyvnist vyrobnytstva*, no. 25, pp. 165–168.

2. Sheverya Ya.V. (2014) Rehulyuvannya ta yakist finansovoyi zvitnosti v Ukraini [Regulation and quality of financial reporting in Ukraine]. *Problemy teorii ta metodolohiyi bukhhalters'koho obliku, kontrolyu i analizu. Ser. : Bukhhalters'ky oblik, kontrol i analiz*, no. 1, pp. 302–316.

3. Boyarova O.A., Kuzyk N.P. (2017) Osoblyvosti formuvannya finansovoyi zvitnosti subyektamy maloho pidpryyemnytstva [Features of the formation of financial statements by small businesses]. *Naukovyy visnyk Natsional'noho un-tu bioresursiv i pryrodokorystuvannya Ukrainy*, no. 168, pp. 295–300.

4. Chebanova N.V. Informatsiyana baza pidpryyemstv: problemy dostovirnosti ta nadiynosti [Information base of enterprises: problems of reliability and reliability]. Available at: <http://eprints.kname.edu.ua/32239/1/75.pdf> (accessed 20 December 2020).

5. Okhramovych O.R. (2013) Teoretychni i praktychni aspekty formuvannya oblikovoyi polityky pidpryyemstv v suchasnykh umovakh hospodaryuvannya [Theoretical and practical aspects of the formation of accounting policies of enterprises in modern business conditions]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 5 (143), pp. 190–194.

6. Tyutyunnyk Yu.M., Tyutyunnyk S.V. Analitichni mozlyvosti informatsiyi sproshchenoho finansovoho zvitnogo sub'yekta maloho pidpryyemnytstva [Analytical capabilities of the information of the simplified financial report of the small business entity]. Available at: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/190.pdf> (accessed 20 December 2020).

7. Natsionalne polozhennya (standart) bukhhalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoyi zvitnosti» : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy v redaktsiyi vid 23.07.2019 [National Accounting Standard 1 «General requirements for financial reporting»: Order of the Ministry of Finance of Ukraine as amended on 23.07.2019]. Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1395393134969466> (accessed 22 December 2020).

8. Natsionalne polozhennya (standart) bukhhalterskoho obliku 25 «Sproshchena finansova zvitnist» : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy v redaktsiyi vid 23.07.2019 [National Accounting Standard 25 «Simplified Financial Statements»: Order of the Ministry of Finance of Ukraine as amended on 23.07.2019]. Available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1395393134969466> (accessed 22 December 2020).

9. Mizhnarodnyy standart finansovoyi zvitnosti dlya malykh ta serednykh pidpryyemstv [International Financial Reporting Standard for Small and Medium Enterprises. Available at: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=394683&cat_id=393571 (accessed 22 December 2020).

10. Kurdiyashko N.P., Markova N.M. (2012) Problemnі pytannya obliku formuvannya finansovykh rezultativ subyektiv maloho pidpryyemnytstva [Problematic issues of accounting for the formation of financial results of small businesses]. *Naukovyy visnyk CHDIEU, Seriya 1. Ekonomika*, no. 2 (14), pp. 154–160.